

ANDERS KLEVMARKEN

Den offentliga sektorns storlek och ekonomisk tillväxt

Meningsutbytet i *Ekonomisk Debatt* mellan Agell, Lindh & Ohlsson [1994], A-L-O, och Henrekson, Hultkrantz, Ståhl, Söderström, HT och Söderström, L [1994], SNS Konjunkturråd, om den offentliga sektorns storlek och dess påverkan på den ekonomiska tillväxten föranleder några metodologiska kommentarer.

Vad debatten gäller är om en större offentlig sektor hämmar ekonomisk tillväxt. Bägge sidor tycks vara överens om att den ekonomiska teorin inte ger något klart besked. Det finns argument för såväl som mot en återhållande effekt på tillväxten. A-L-O anser att de empiriska undersökningar man gått igenom inte heller ger underlag för någon entydig slutsats. Dessutom demonstrerar man att effekten av den offentliga sektorns storlek i ett antal tvärsnittsregressioner över länder beror på hur modellen specificeras. Effekten är dessutom vanligen inte signifikant skild från noll i en vanlig *t*-test. SNS delar visserligen inte A-L-Os tolkning av den empiriska litteraturen, om man begränsar en undersökning till höginkomstländer under senare år påstås sambandet vara negativt, men håller ändå med om att även de empiriska resultaten pekar i olika riktning och att effekten av den offentliga sektorns storlek ofta är insignifikant i tvärsnittsregressioner. Icke desto mindre gör man helt olika bedömningar!

ANDERS KLEVMARKEN är professor i ekonometri vid Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet.

SNS-ekonomerna gör en poäng av hur man formulerar sin nollhypotes. Antag att effekten av den offentliga sektorns storlek på den ekonomiska tillväxten är b . SNS har således hypotesen att $b < 0$, en hypotes man inte anser sig kunna förkasta. A-L-O har hypotesen $b = 0$. Inte heller A-L-O anser att man kan förkasta sin hypotes. Det finns en konsistens i att ingen av grupperna förkastar sin hypotes. Om den ena gruppen inte kan förkasta är det inte orimligt att den andra gruppen inte heller kan det. Motiverar då detta resultat att SNS drar slutsatsen att en större offentlig sektor hämmar tillväxten medan A-L-O drar slutsatsen att sektorns storlek inte har någon effekt. (I själva verket är A-L-Os slutsats betydligt försiktigare, men för ögonblicket accepterar jag SNSs tolkning av A-L-Os artikel). Om de två grupperna vore Bayesianer (vilket ingen av dem hävdar att de är) skulle slutsatsen kunna bli den nämnda. Skälet är att dataanalysen ger så lite information att *a priori* fördelningen helt kommer att dominera *a posteriori* fördelningen. Dvs slutsatserna kommer att sammanfalla med respektive grupps förutfattade mening.

Varje icke Bayesian (och även Bayesianer med något mindre självsäkra priors) skulle däremot dra slutsatsen att då varken teori eller empiri ger något entydigt utslag har analysen inte tillfört någon kunskap om effekterna av den offentliga sektorns storlek på den ekonomiska tillväxten.

SNS nöjer sig emellertid inte med en sådan "zenbuddistisk" inställning. En ekonom ska kliva ner från sina "towers of fan-

tasy" och förkunna för beslutsfattarna vad man tror! Vem är det som ägnar sig åt navelskådning?

För den som inte är närmare insatt i den ekonomiska tillväxtens teori och empiri förefaller det inte så svårt att föreställa sig att sammansättningen på de olika slagen av konsumtion och investeringar i de offentliga utgifterna samt den offentliga sektorns finansiering inte bara dess storlek kan ha en betydelse för tillväxten. Beroende på befolkningens efterfrågan och legala och andra institutionella förutsättningar borde det kunna vara mer eller mindre effektivt att beställa eller producera tjänster i offentlig regi. Det borde således inte vara uteslutet att en stor offentlig sektor kan vara effektiv i ett land men ineffektiv i ett annat. Varför skulle då en tvärsnittsanalys av olika länder säga något om hur en förändring av den offentliga sektorns storlek i ett land påverkar detta lands tillväxt? Och varför just i ett i detta avseende så extremt land som Sverige?

Den typ av empirisk analys som dessa två debattinlägg ger exempel på (det finns många andra exempel i litteraturen) måste rimligen ersättas med detaljerade analyser av hur den offentliga sektorns olika "program" påverkar tillväxtens komponenter, hur incitamenteffekterna ser ut i varje enskilt fall etc. SNS-gruppens analys kan möjligen tjäna som ett underhållande journalistiskt debattinlägg. Det har mycket lite att göra med vetenskaplig empirisk forskning. Vill man ge ett hållbart underlag för ekonomisk-politiska rekommendationer kan man inte låta "mikromekanismer, dvs de kanaler genom vilka de offentliga utgifterna påverkar tillväxten, automatiskt komma i bakgrunden" (Henrekson m fl [1994, s 419]).

Referenser

- Agell, J, Lindh, T & Ohlsson, H, [1994], "Tillväxt och offentlig sektor". *Ekonomisk Debatt*, årg 22, nr 4, s 373-385.
- Henrekson, M, Hultkrantz, L, Ståhl, I, Söderström, HT & Söderström, L, [1994], "Tillväxt och offentlig sektor - svar till Agell, Lindh och Ohlsson". *Ekonomisk Debatt*, årg 22, nr 4, s 419-426.